

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 80472-02-26

לפני: כבוד השופט עופר גרוסקופף

המבקשים: 1. אברהם יצחק הירש
2. הארי הירש

נגד

המשיב: לארי הירש

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 16.2.2026 בת"א 30578-12-24 שניתנה על ידי כבוד
השופט אלעד פרסקי

בשם המבקשים: בעצמם

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט אלעד פרסקי), מיום 16.2.2026 בת"א 30578-12-24, בגדרה נקבע כי מקומן של תביעת המבקשים נגד המשיב; וכן התביעה שכנגד שהגיש המשיב נגד המבקשים – להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה.

רקע והשתלשלות העניינים

1. המבקשים, מר אברהם יצחק הירש ומר הארי הירש, והמשיב, מר לארי הירש, הם שלושה אחים (להלן בהתאמה: אברהם, הארי ו-לארי; ושלושתם יחד: האחים), ביניהם נתגלע סכסוך בקשר למספר נכסים משפחתיים: קופסת יהלומים, שעל פי הנטען מצויה בחזקת המשיב (להלן: היהלומים); מגרש בנווה אילן, הידוע כגוש 31330, חלקה 34, שלאחים זכויות בו (להלן: המגרש); וחברת האחים מדומוציג בע"מ אשר כל אחד מהאחים מחזיק ב-1/3 ממניותיה (להלן: החברה; היהלומים, המגרש והחברה יכוננו יחד להלן: הנכסים המשפחתיים). ההליך מושא הבקשה דנן הוא פרק נוסף בסכסוך בין האחים, שהתגלגל עד כה מספר פעמים לערכאות שיפוטיות בישראל ובעולם.

2. בתמצית, יצוין כי ביום 14.7.2019 התקבלה בקשתו של לארי לפירוק החברה על רקע טענתו כי אברהם והארי משתמשים בחברה למטרותיהם האישיות, ובכך מקפחים אותו (פר"ק (מחוזי י-ם) 13605-03-19 הירש נ' האחים הירש מדומוציג בע"מ (14.7.2019) (להלן: ההחלטה בבקשת הפירוק)). ערעור שהגישו אברהם והארי על החלטה זו התקבל, ונקבע כי צו הפירוק יבוטל; וכי האחים יופנו להליכי בוררות במטרה להגיע למתווה לרכישת חלקו של לארי בחברה על ידי אחיו (ע"א 6368/19 הירש נ' הירש (4.4.2022) (להלן: ההחלטה בערעור)). למרבה הצער, הליך הבוררות לא צלח, וביום 30.7.2024 הודיע הבורר (כב' השופט בדימוס איתן אורנשטיין) כי בשל סירובם של אברהם והארי להיות מיוצגים בהליך הבוררות, הוא מתפטר מתפקידו.

3. ביום 11.12.2024 הגישו אברהם והארי כתב תביעה נגד לארי, בו עתרו לשורת סעדים בקשר לנכסים המשפחתיים (להלן: התביעה). במוקד התביעה, טענת אברהם והארי כי הנכסים המשפחתיים הם ירושה שקיבלו מהוריהם (להלן: ההורים), אך למרות זאת, לארי משתמש בהם שלא כדין למטרותיו הפרטיות. כך למשל, נטען כי אף שהיהלומים היו אמורים להתחלק שווה בשווה בין שלושת האחים, "יש חשד מבוסס וביטחון מוחלט" (סעיף 118ד. לתביעת המבקשים), כי לארי השתמש ביהלומים כדי לממן רכישת שתי דירות, אותן רשם על שם אשתו או ילדיו (להלן: הדירות). עוד נטען, כי לארי דאג שהמגרש לא יירשם על שם החברה, וכתוצאה מכך נמנעו מהחברה רווחים בסך של כ-2.9 מיליון ש"ח. על רקע האמור, אברהם והארי עתרו, בעיקרם של דברים, לסעד הצהרתי על זכויותיהם ביהלומים ועל זכויות החברה במגרש; ולפיצוי בגין הנזקים הכלכליים והנפשיים שנגרמו להם.

4. ביום 2.3.2025 הגיש לארי את כתב הגנתו ולצידו כתב תביעה שכנגד (להלן בהתאמה: כתב ההגנה ו- התביעה שכנגד). לארי הכחיש את מרבית המיוחס לו על ידי אחיו, ובפרט, עמד על כך שלא השתמש ביהלומים כדי לממן את רכישת הדירות; וכי הוא לא גרם להם לכל נזק כלכלי או נפשי. בתביעה שכנגד, לארי ציין כי מזה שנים רבות שהאחים מצויים בסכסוך ולא משתפים פעולה אחד עם השני, ולפיכך אין מנוס מ"הפרדת הכוחות" (סעיף 15 לתביעה שכנגד). לאור האמור, לארי ביקש, בין היתר, כי בית המשפט יורה על פירוק השותפויות בנכסים המשפחתיים ועל חלוקת הרכוש.

5. בהחלטתו מיום 4.2.2026 ציין בית המשפט המחוזי כי נדמה שהעניינים המתעוררים במסגרת התביעה והתביעה שכנגד, נופלים לגדרי סמכותו של בית המשפט לענייני משפחה. משכך, בית המשפט המחוזי הורה לצדדים להודיע בתוך שבוע ימים אם

יתנגדו להעברת ההליך לבית המשפט לענייני משפחה. לארי לא הביע עמדה בעניין, וציין כי הוא משאיר את עניין הערכאה המוסמכת לדון בתביעות ההדדיות לשיקול דעתו של בית המשפט. לעומת זאת, אברהם והארי התנגדו להעברת התיק לבית המשפט לענייני משפחה. לשיטתם, בשים לב לסוגיות התאגידיות המורכבות שהתביעה והתביעה שכנגד מעוררות, ולכך שההליכים ביניהם התנהלו עד כה כהליכים אזרחיים – בית המשפט לענייני משפחה אינו הפורום המתאים לבירורן.

6. ביום 16.2.2026 קבע בית המשפט המחוזי כי דין התביעה והתביעה שכנגד להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה. בית המשפט נתן דעתו בהקשר זה, בין היתר, לכך שמדובר בסכסוך בין שלושה גורמים בעלי קרבה משפחתית מדרגה ראשונה (אחים), המבקשים "הפרדת כוחות ביניהם"; לכך שעניינו של הסכסוך הוא בהאשמות הדדיות של האחים ביחס לשימוש בנכסים המשפחתיים למטרות פרטיות; וכן לכך שחלק מהנכסים המשפחתיים נצברו על ידי ההורים, ולכן, משעה שכל אחד מהאחים טוען כי משנהו משתמש בנכסים לצרכיו, תוך חריגה מכוונת ההורים, הסכסוך נושא גם אופי "ירושתי". כל אלו, הוליכו את בית המשפט המחוזי למסקנה כי בהתאם להלכה שנקבעה ברע"א 6558/99 חבט נ' חבט, פ"ד נד(4) 337 (2000) (להלן: עניין חבט), לסכסוך המשפחתי בין האחים יש תרומה משמעותית לגיבוש עילת התביעה והתביעה שכנגד, ולכן מקומו להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה.

מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי.

בקשת רשות הערעור

7. אברהם והארי סבורים כי בית המשפט המחוזי נתפס לכלל שגגה בהחלטתו להעביר את התיק לבית המשפט לענייני משפחה. על פי הנטען, התביעה והתביעה שכנגד לא נולדו בחלל ריק, אלא הן באות בהמשך להחלטה בבקשת הפירוק, ההחלטה בערעור והליך הבוררות. משבקשת הפירוק נידונה על ידי בית המשפט המחוזי, אין כעת אפשרות, בדיעבד, לסווג את הסכסוך כסכסוך משפחתי הנתון לסמכותו של בית המשפט לענייני משפחה. יתרה מכך, נטען כי כעולה מההחלטה בערעור, משבית משפט זה הפנה את האחים להליך בוררות כדי לברר את המחלוקות ביניהם בקשר לניהול החברה והנכסים, הרי הוא הביע את דעתו כי אין עסקינן בסכסוך משפחתי, אלא סכסוך עסקי, שיש לבררו באמצעות דיני התאגידים. לשיטת אברהם והארי, בית המשפט המחוזי אף שגה ביישום הלכת חבט. לדבריהם, אין המדובר בסכסוך משפחתי כלל ועיקר, אלא תביעתם היא מעין

תביעה נגזרת, שמטרתה העיקרית היא להגן על אינטרס החברה. לבסוף, נטען כי אף אין לומר שמדובר בסכסוך "ירושתי", משום שהוא החל הרבה לפני פטירת ההורים, כך שלפטירתם לא הייתה השפעה על היווצרות הסכסוך.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות אף מבלי להיזקק לתשובה.

9. כידוע, סעיף 3(א) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 (להלן: החוק) קובע כי "ענייני משפחה לפי חוק זה יידונו בבית המשפט לענייני משפחה". החוק מפרט וקובע כי "תובענה אזרחית בין אדם או עזבונו לבין בן משפחתו, או עזבונו, שעילתה סכסוך בתוך המשפחה, היא נושאה או שוויה אשר יהא" נופלת לגדר ענייני משפחה (סעיף 1(2) לחוק). סמכותו הייחודית של בית המשפט לענייני משפחה לדון בתביעה אזרחית תשתכלל, איפוא, בהתקיים שני תנאים מצטברים: (1) מדובר בתובענה המתנהלת בין בני משפחה; (2) מדובר בתובענה אזרחית שמקורה הוא בסכסוך בתוך המשפחה (רע"א 6750/15 תדון נ' אוליאל, פסקה 10 (4.1.2016); רע"א 672/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 13 (27.6.2022) (להלן: רע"א 672/22)). ודוק, גם מקורה של עילת תביעה עסקית-תאגידית עשוי להיות בסכסוך משפחתי, שכן כפי שהוסבר "לעיתים קרובות יחסי המשפחה והיחסים הלב-משפחתיים – כגון יחסים עסקיים – מעורבים זה בתוך זה" (עניין חבס, בעמ' 343; ראו גם: רע"א 6147/21 פלונית נ' פלוני, פסקה 21 (18.11.2021)). לכאורה, הדברים ברורים, ואולם, לעיתים, מלאכת הסיווג של עילת התביעה, כעילה שמקורה בסכסוך משפחתי או בסכסוך עסקי, אינה פשוטה כלל ועיקר. עמדה על כך השופטת טובה שטרסברג-כהן בציינה: "הבעייתיות במקרים כאלה נובעת מהדואליזם הקיים בהם, כאשר מצד אחד מדובר בסכסוך משפחתי, שלפי הטענה גורם לכל הבעיות שהתעוררו במסגרת החברות המשפחתיות, ומצד אחר, עילות התביעה נגד החברות ויחידיהן והסעדים המבוקשים הם מתחום דיני החברות" (עניין חבס, בעמ' 347). זוהי, איפוא, המשימה המוטלת עלינו, ואלה אפנה עתה.

10. בענייננו, אין מחלוקת כי התביעה והתביעה שכנגד מתנהלות בין אחים, ולכן מתקיים התנאי הראשון לתחולת סמכותו הייחודית של בית המשפט לענייני משפחה. מוקד הדיון, אם כן, בתנאי השני – האם מדובר בתובענה שמקורה בסכסוך משפחתי.

11. ההלכה המנחה בקשר לשאלה מהי תביעה שמקורה סכסוך משפחתי נקבעה בעניין חבט. המבחן לגבי הקשר הסיבתי בין עילת התביעה לסכסוך המשפחתי הוא מבחן "התרומה המשמעותית", קרי "די בכך שהסכסוך המשפחתי תרם תרומה נכבדה וחשובה להיווצרותה של עילת התביעה, כדי שנראה את עילתה של התובענה בסכסוך בתוך המשפחה" (עניין חבט, בעמ' 344). השאלה אם הסכסוך המשפחתי תרם תרומה משמעותית להתגבשות עילת התביעה נבחנת מנקודת מבט אובייקטיבית ומנקודת מבט סובייקטיבית.

מנקודת המבט האובייקטיבית, בית המשפט יבחן, בין היתר, את מידת הקרבה בין הצדדים לסכסוך המשפחתי: ככל שיחסי המשפחה קרובים יותר, כך תגבר הנטייה לראות את הסכסוך המשפחתי כמקורה של עילת התביעה; ומנגד, ככל שהיקף מעורבותם של גורמים חיצוניים גבוה יותר, ניתן להניח כי תרומתו של הסכסוך המשפחתי ליצירת עילת התביעה נמוכה יותר. כן נקבע, כי כאשר קיימים קשרים עסקיים נוספים בין הצדדים לסכסוך, אך רק באחד מהם נתגלע סכסוך, יש להניח כי השפעתו של הסכסוך המשפחתי על יצירת עילת התביעה הוא נמוך יותר (עניין חבט, בעמ' 344-345; רע"א 8368/18 פלונית נ' פלוני, פסקה 20 (11.2.2020); יששכר רוזן-צבי הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים 777-778 (מהדורה שלישית דיגיטלית 7.2025) (להלן: רוזן-צבי)). מנקודת המבט הסובייקטיבית, על בית המשפט לבחון אם הצדדים עצמם רואים את הסכסוך ביניהם כסכסוך משפחתי, או שמא כסכסוך מסחרי בלבד (ע"א 1662/99 חיים נ' חיים, פ"ד נו(6) 295, 308 (2002); בע"מ 3885/18 פלוני נ' פלוני, פסקה 4 (24.6.2019)).

עוד נקבע, כי המצע העובדתי הנדרש להכרעה בכל אחד מההיבטים האמורים, הוא, בראש ובראשונה, הטענות העובדתיות של הצדדים, כפי שהם עולים מכתבי הטענות שהגישו לבית המשפט (רע"א 905/09 חנא נ' סופרמרקט אחים חנא בע"מ, פסקה 20 (5.5.2009); רע"א 672/22, בפסקה 14). כמפורט להלן, יישום עקרונות אלה במקרה דנן, מוליך למסקנה כי אין מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה דין התביעה והתביעה שכנגד להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה. אפרט.

12. אשר לנקודת המבט האובייקטיבית, עסקינן בסכסוך בין גורמים בעלי קשר משפחתי קרוב ביותר – שלושה אחים. מעבר לכך, דומה כי הסכסוך בין הצדדים מתפרס על פני מרבית (אם לא כלל) הקשרים בין חברי המשפחה, תוך שההפרדה בין העסקי למשפחתי כמעט ואינה קיימת. כך לדוגמה, נטען כי כאשר אבי האחים היה בחיים, לארי שימש "כ[מוציא לפועל של החלטות האב" (סעיף 5 לכתב התביעה), וכי "לאחר פטירת

האב התחזק מעמדו [...] במשפחה, בהתחשב בתפקידו כגורם המקשר בענייני כספים בתקופת האב" (סעיף 14 לכתב התביעה). התמונה המצטיירת, אם כן, היא כי הסכסוך בין הצדדים אינו עסקי גרידא, אלא הוא נושא מאפיינים משפחתיים מובהקים. גם מנקודת המבט הסובייקטיבית, ניכר כי בראיית האחים, מקורה של עילת התביעה והתביעה שכנגד הוא ביחסים המשפחתיים ביניהם. מעבר לכך שבפתיח של התביעה צוין כי עניינה, בין היתר, "[ב]יישוב סכסוך בין שלושה אחים", נטען כי לארי הסב לאחיו נזקים רגשיים משום שפגע בחזון המשפחתי. כך, נטען כי "התנהלותו [של לארי] אינה מסתכמת רק בחבלה מוחלטת בחברה, אלא גם בהרס חלום המשפחה" (סעיף 72 לכתב התביעה); וכי לארי "הרס את הקשר המשפחתי. [ו]התנהגותו [...] גרמה לקרע עמוק בתוך המשפחה" (סעיף 75 לכתב התביעה). כתב ההגנה, אף הוא, כולל האשמות דומות מצידו של לארי כלפי אברהם והארי: "הקרע המשפחתי לו גרמו [אברהם והארי], הוא הגורם לרצון [לארי] להפריד בין הנכסים המשותפים" (סעיף 68 לכתב ההגנה).

13. מעבר לכך, מקובלת עליי גם קביעתו של בית המשפט המחוזי כי הסכסוך בין האחים נושא גם מאפיינים של סכסוך ירושה. סעיף 1(6)(ה) לחוק קובע כי "ענייני משפחה" כוללים, בין השאר, תובענה לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, "לדבות תובענה שעילתה סכסוך בקשר לירושה, יהיו הצדדים אשר יהיו". מקרה אופייני של תובענה העוסקת בסכסוך בקשר לירושה, אשר מקומו להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה, הוא "[תובענה המוגשת על-ידי [...] יורש נגד יורש אחר לצורך השבת נכס עיזבון שהוצא על-ידי היורש לאחר הפטירה" (רע"א 5267/14 לז"נ' שויביץ, פסקה 18 (5.10.2014) (להלן: עניין שויביץ)). עיון בכתבי הטענות שהגישו הצדדים בהליך קמא מלמד כי הסכסוך ביניהם נוגע גם לענייני ירושה, וזאת בשים לב הן לטענה בדבר גזילת נכס מתוך הירושה (היהלומים); והן לטענה בנוגע לשימוש בנכסי הירושה תוך חריגה מכוונת ההורים. כך, בכתב התביעה צוין כי "ההורים סיפקו את הדחיפה הראשונית [...] מתוך חזון שהילדים ינהלו את הנכסים בשותפות. בעיניהם, הרכוש כולו נחשב למתנה-ירושה שנועדה לשמש בסיס לשיתוף פעולה משפחתי", ואילו לארי מנסה "לטשטש את הזיקה בין הנכסים לבין הדחיפה הראשונית שנתנו ההורים" (סעיפים 11, 16 לכתב התביעה). זאת ועוד, כזכור, אברהם והארי מייחסים ללארי שגזל מהם את חלקם מכוח ירושה ביהלומים, והשתמש בהם כדי לרכוש דירות עבורו ועבור משפחתו.

14. שיקול נוסף התומך במסקנה כי מקומן של התביעות להתברר לפני בית המשפט לענייני משפחה הוא מומחיותו ביישוב סכסוכים מהסוג שלפנינו. כפי שציין פרופ' יששכר (איסי) רוזן-צבי: "בסכסוכים בין בני משפחה התביעה המשפטית היא, לעיתים

קרובות, רק ביטוי חלקי של הסכסוך האמתי בין הצדדים, שרובו נותר סמוי מן העין ומפעפעים בו רגשות עזים שחלקם אינם קשורים לסכסוך הקונקרטי שהוליד את התביעה" (רוזן-צבי, בעמ' 774). הרושם הוא כי במקרה שלפנינו בין בעלי הדין קיימות מחלוקות ומתחים כתוצאה מהקרע המשפחתי שתואר לעיל. משכך, השיקול בדבר מומחיותו של בית המשפט למשפחה בטיפול בסכסוכים משפחתיים, והכלים הייחודיים שהוענקו לו לשם כך, מוליכים אף הם למסקנה כי על התביעות להתברר לפניו (ראו השוו: עניין שיוביץ, בפסקאות 26, 28-29).

15. לבסוף, אציין כי לא מצאתי ממש בטענת אברהם והארי כי העובדה שבקשת הפירוק הוגשה על ידי לארי לבית המשפט המחוזי, וטופלה על ידו כהליך אזרחי רגיל, מלמדת כי גם הסכסוך הנוכחי צריך להתברר בבית המשפט המחוזי. למיטב בדיקתי, שאלת הסמכות העניינית לדון בבקשת הפירוק לא התעוררה בשעתו – לא ביוזמת הצדדים ולא ביוזמת בית המשפט המחוזי. ממילא, אין לראות בעובדה שמושב בית המשפט המחוזי אשר דן בבקשת הפירוק לא נדרש לשאלת הסמכות מיוזמתו, כדי ללמד כי המושב הדן בהליך דנן בבית המשפט קמא היה מנוע מלעורר שאלה זו ביחס לסכסוך הרכושי שהובא לפתחו (במיוחד בהינתן שמדובר בסכסוך ביחס לכלל הרכוש משפחתי, ולא דווקא רכוש הקשור בפעילות החברה).

16. סוף דבר: דין בקשת רשות הערעור להידחות. משלא נתבקשה תגובה, ומטעם זה בלבד, לא ראיתי מקום לעשות צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ו סיוון תשפ"ו (11 יוני 2026).

עופר גרוסקופף
שופט